

A child is walking on a wooden floor decorated with large, colorful geometric patterns in red, yellow, blue, and orange. The child is wearing a patterned shirt, blue shorts, and black sneakers. A shadow of the child is cast on the floor to the right.

De vzw

Federale overheidsdienst
Justitie

.be

VOORWOORD

De Belgische grondwet voorziet in de vrijheid van vereniging. U kan die vrijheid van vereniging op verschillende manieren uitoefenen, onder andere door de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). Sinds het begin van de vorige eeuw kennen de vzw's een stijgend succes en komen zij in heel uiteenlopende sectoren voor, zoals hulp aan kansarme personen, wijkcomités, sportverenigingen, jeugdbewegingen, enz.

Het Wetboek van vennootschappen en verenigingen regelt de werking van vzw's.

Deze brochure richt zich op iedereen die een vzw wil oprichten of er activiteiten mee wil uitoefenen. Bedoeling is u te informeren in een duidelijke en toegankelijke taal.

In deze brochure gebruiken we de mannelijke vorm als neutrale vorm.
Die verwijst naar alle genderidentiteiten.

Op www.justitie.belgium.be > publicaties vindt u steeds de laatst aangepaste versie van deze brochure.

INHOUD

Inhoud 4

Wat is een vzw? 6

Waarom een vzw oprichten? 7

Wie stelt de vzw samen? 8

Lidmaatschap, uitsluiting
en ontslag van een lid 8

Hoe stelt u de statuten op? 9

Vorm van de statuten 9

Aantal exemplaren 9

Verplichte statutaire vermeldingen 9

Benaming – afkorting ‘vzw’ –
‘valse stichtingen’ 9

Zetel: nauwkeurig adres 10

Doel van de vzw 10

Leden van de vzw 10

Algemene vergadering: bevoegdheden,
bijeenroeping en communicatie
aan de leden 11

Bestuurders: benoeming, afzetting
en bevoegdheden 12

Bijdragen of stortingen ten laste
van de leden 12

Gebruik van het vermogen bij ontbinding 12

Duur van de vzw 12

Wat zijn de sancties als de statuten
onvolledig zijn? 13

Welke formaliteiten moet u vervullen na
de ondertekening van de statuten? 13

Neerlegging van de statuten op de griffie
van de ondernemingsrechtbank 13

Bekendmaking van de statuten en van de
bestuurders 13

Register van de leden 14

Wanneer verwerft de vzw rechtspersoonlijkheid? 14

Vereniging in oprichting 15

Ondernemingsnummer 15

Hoe is een vzw georganiseerd? 16

Algemene vergadering 16

Bevoegdheden 16

Stemrecht 16

Bijeenroepen 16

Notulen 17

Bestuursorgaan 17

Samenstelling 17

Wijziging van de samenstelling 17

Bevoegdheden 18

Beperking van de bevoegdheden -
taakverdeling 18

Vertegenwoordiging 19

Voorzitter 20

Bijzondere mandaten 20

Bezoldiging - werkgelegenheid 20

Bekendmaking 20

Overdracht van het dagelijks bestuur 21

Bestuurshandelingen 21

Statuut van de persoon aan wie het dagelijks
bestuur is opgedragen 22

Beperking van de bevoegdheden 22

Aantal gedelegeerden 23

Bekendmaking 23

Hoe kunt u de statuten van een vzw wijzigen? 24

Bijeenroeping van de algemene vergadering 24

Aanwezigheids- en stemquorum 24

Aanwezigheidsquorum 24

Stemquorum 24

Openbaarmaking 26

Welke boekhoudkundige
verplichten hebben vzw's? 27

Goedkeuring van de jaarrekening 28

Bekendmaking van de jaarrekening 28

Aanwijzing van de commissarissen 28

Hoe is het vermogen van de vzw geregeld? 29

Machtigingsprocedure 29

Een gift fiscaal aftrekken 30

Wanneer en hoe kunt u een vzw ontbinden
en vereffenen? 31

Vrijwillige ontbinding 31

Gerechtelijke ontbinding 32

Verloop van de procedure 32

Bestemming van het vermogen 32

Bekendmaking 32

Hoe is de aansprakelijkheid geregeld? 33

Aansprakelijkheidsrisico van de vereniging 33

Aansprakelijkheidsrisico van de leden 33

Aansprakelijkheidsrisico van de bestuurders en
zij die met het dagelijks bestuur belast zijn 34

Referentieteksten 35

Wat is een vzw?

Een **vereniging zonder winstoogmerk** is een groep natuurlijke personen of rechtspersonen die een belangeloos doel nastreven.

Als u beslist om een vzw op te richten, dan mag dit u geen stoffelijk voordeel opleveren. Dat verbod betekent dat u, als lid van een vereniging zonder winstoogmerk, geen voordelen mag ontvangen die voortvloeien uit de activiteiten van de vereniging. Dat is een belangrijk verschil met de handelsvennootschappen waarbij het de bedoeling is de vennoten te verrijken.

Het begrip voordeel moeten we strikt interpreteren. Het gaat om een rechtstreeks vermogensvoordeel of om de rechtstreekse verdeling van geldbedragen, van roerende goederen enzovoort. Het is daarentegen niet uitgesloten dat u uit de activiteiten van de vereniging een onrechtstreeks vermogensvoordeel haalt, zoals een besparing.

Door lid te zijn van een sportclub krijgt u korting bij de aankoop van materiaal.

De vzw onderscheidt zich van de **feitelijke vereniging**. Dit is een vereniging opgestart door een overeenkomst tussen natuurlijke personen. Ze heeft geen rechtspersoonlijkheid en geen specifieke

wettelijke regeling. De leden kunnen persoonlijk aansprakelijk worden gesteld en investeren hun eigen vermogen. Een feitelijke vereniging is met andere woorden niet meer dan de overeenkomst tussen natuurlijke personen om een vereniging op te starten met een gemeenschappelijk doel.

De vzw beschikt over eigen rechtspersoonlijkheid die losstaat van die van haar leden. De rechtspersoonlijkheid betekent dat de vzw zelf rechten en plichten heeft. Als lid beschikt u over een beperkte aansprakelijkheid en investeert u in principe uw eigen vermogen niet voor de verbintenissen van de vzw.

Ook een **ivzw** onderscheidt zich van een vzw. Ivzw's hebben namelijk een internationaal doel en kennen dan ook een aparte regelgeving.

In tegenstelling tot andere juridische vormen (nv, bvba, ...) vereist de oprichting van een vzw geen inbreng van startkapitaal.

Waarom een vzw oprichten?

De beslissing om een vzw op te richten, heeft in eerste instantie te maken met rechtszekerheid. De vzw biedt namelijk de mogelijkheid een onderscheid te maken tussen de aansprakelijkheid en het vermogen van de vzw en die van haar leden. Het gaat om een autonome juridische structuur met eigen vermogen, eigen verbintenissen en verantwoordelijkheden.

Als het project waaraan u werkt, leidt tot financiële rechtshandelingen of rechtshandelingen die te maken hebben met aansprakelijkheid, en die hebben een zeker belang, dan kan het passend zijn een vzw op te richten.

Wie stelt de vzw samen?

De vzw moet ten minste twee leden tellen. Het kan gaan om natuurlijke personen of om rechtspersonen. Er is geen nationaliteitsvoorwaarde vereist.

De wet onderscheidt twee categorieën van leden:

- vaste leden
- toegetreden leden

Als vast lid krijgt u van de wet rechten en plichten. U beschikt over de ruimste rechten binnen de vzw, waaronder toegang tot de boekhoudkundige stukken en stemrecht.

Als u een toegetreden lid bent, moeten uw rechten en plichten worden omschreven in de statuten (en niet in een huishoudelijk reglement). De wettelijk bepaalde rechten en plichten zijn op u niet van toepassing, behalve indien de statuten daarin voorzien. De vereiste om de rechten en plichten van toegetreden leden in de statuten te omschrijven, geeft de toekomstige toegetreden leden de mogelijkheid om beter in te schatten wat van hen wordt verwacht als zij zich engageren, aangezien de statuten worden bekendgemaakt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Lidmaatschap, uitsluiting en ontslag van een lid

U wordt lid van de vzw van zodra u voldoet aan de voorwaarden en de formaliteiten betreffende de toetreding die in de statuten staan vermeld.

Enkel de algemene vergadering kan een uitsluiting van lid uitspreken wanneer twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is en het besluit twee derde van de uitgebrachte stemmen heeft verkregen.

Het ontslag van een lid gericht aan het bestuursorgaan kan nooit worden geweigerd. Er kan wel worden geëist dat bepaalde formaliteiten in acht worden genomen, al mogen deze formaliteiten nooit zo zwaar zijn dat ze echte hindernissen zouden vormen voor een ontslag (bv. een opzegging van twee jaar). Een lid dat zijn bijdrage niet betaalt, wordt geacht ontslag te nemen.

Hoe stelt u de oprichtingsakte op?

Zodra een gemeenschappelijk project is gedefinieerd en de stichtende leden zich willen inschrijven in het kader van een vzw, moeten zij een oprichtingsakte met daarin statuten opstellen. Die vormen de grondbeginselen van de organisatie van de vzw.

Volgens de wet moet die oprichtingsakte bepaalde vermeldingen bevatten. De akte dient om informatie te geven aan derden en de organisatie van de vereniging te structureren.

Voor de rest krijgen de stichtende leden een heel grote vrijheid om de belangrijkste principes van de vzw te organiseren.

Vorm van de oprichtingsakte

De oprichtingsakte moet schriftelijk worden vastgelegd:

- via een onderhandse akte, getekend door de oprichters;
- of via een authentieke akte opgemaakt bij een notaris.

Aantal exemplaren

De wet vereist dat de onderhandse oprichtingsakte ten minste in twee exemplaren wordt opgemaakt.

Verplichte statutaire vermeldingen

De wet somt de vermeldingen op die u verplicht in de statuten moet opnemen. U vindt ze hieronder beknopt besproken.

Benaming – afkorting ‘vzw’ – ‘valse stichtingen’

De benaming van de vzw moet voorkomen in de statuten. U mag die vrij kiezen, maar u moet erover waken dat u geen benaming kiest die al wordt gebruikt door een andere rechtspersoon (vzw, ivzw, stichting of vennootschap met rechtspersoonlijkheid). Het kan nuttig zijn om hiervoor de databank van het Belgisch Staatsblad¹ te raadplegen, al biedt die databank ook niet alle garanties.

De statuten en de akten die uitgaan van de vereniging moeten de termen ‘vereniging zonder winstoogmerk’ of de afkorting ‘vzw’ vermelden.

Er is een sanctie voorzien tegen de persoon die voor de vereniging optreedt met een document waarop de vermelding ‘vereniging zonder winstoogmerk’ of ‘vzw’ niet voorkomt. In dat geval kan die persoon persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de verbintenissen die de vereniging aangaat in dit document.

¹ staatsblad.be > bijlage van de rechtspersonen

Een vereniging zonder winstoogmerk mag haar benaming niet laten voorafgaan of volgen door de benaming van een andere rechtsvorm, zoals bv. de term ‘stichting’. De bedoelde vzw’s moeten die beschermde term uit hun benaming schrappen. Als ze dit niet doen, kan de ondernemingsrechtbank hen daartoe verplichten. Iedere betrokken derde, naast het openbaar ministerie, die bv. een echte stichting of nog een gewone particulier zou kunnen zijn, kan dit middel aanwenden.

Zetel: nauwkeurig adres

De zetel van een Belgische vzw moet in België gelegen zijn. Toch is het niet verboden dat een vereniging werkzaam is in andere landen.

De wet vereist dat de statuten het Gewest bepalen waarin de zetel van de vzw is gevestigd. De nauwkeurige aanduiding van het adres waarop de zetel van de vzw is gevestigd, moet in de oprichtingsakte staan, al dan niet in het statutair gedeelte.

De vermelding van het adres in de oprichtingsakte heeft drie gevolgen:

- u moet de precieze plaats van de vzw vermelden: gemeente, postcode, straat en huisnummer;
- het bestuursorgaan kan de zetel binnen België verplaatsen voor zover de toepasselijke taalwetgeving niet verplicht om de taal van de statuten te wijzigen. Dergelijke beslissing van

het bestuursorgaan vereist geen statutenwijziging, tenzij het adres van de vzw in de statuten is opgenomen of wanneer de zetel wordt verplaatst naar een ander Gewest. In die twee laatste gevallen is het bestuursorgaan bevoegd om over de statutenwijziging te beslissen;

- als de verplaatsing een statutenwijziging vraagt, moet u die wijziging neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank van de zetel en bekendmaken in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Doel van de vzw

Volgens de wet moet het belangeloos doel dat de vzw nastreeft nauwkeurig worden bepaald. Het doel en het voorwerp (de activiteiten die dienen om het doel te bereiken) mogen niet worden verward.

*Doel: hulp aan de kinderen in de derde wereld
Voorwerp: organiseren van fondsenwerving, bewustmakingscampagnes, enz.*

Leden van de vzw

U vermeldt in de oprichtingsakte:

- de naam, voornaam en woonplaats of plaats waar elke stichter een professionele activiteit voert (natuurlijke persoon);
- de naam van de rechtspersoon, rechtsvorm (vzw, nv, bv, enz.) en het adres van de zetel van elke stichter (rechtspersoon).

De zetel van eventuele stichtende rechtspersonen mag niet worden verward met de zetel van de vzw die wordt opgericht.

Daarnaast vermeldt u in de statuten:

- de voorwaarden en formaliteiten voor de toetreding en de uittreding van leden;
- de rechten en plichten van een toegetreden lid (die horen dus niet in een huishoudelijk reglement).

Algemene vergadering: bevoegdheden, bijeenroeping en communicatie aan de leden

De statuten van de vzw moeten de bevoegdheden en de manier van bijeenroeping van de algemene vergadering vermelden. Hetzelfde geldt voor de manier waarop beslissingen aan leden en aan derden worden gecommuniceerd. Zo kan een vzw een e-mailadres opnemen in haar oprichtingsakte of in een latere akte. De communicatie met de leden via dat adres wordt dan als geldig beschouwd.

De volgende bevoegdheden zijn voorbehouden aan de algemene vergadering (zie ook pagina 16):

- de wijziging van de statuten;
- de benoeming en afzetting van de bestuurders en de bepaling van hun bezoldiging als er een bezoldiging wordt toegekend;
- de benoeming en afzetting van de commissaris en de bepaling van zijn bezoldiging;
- de kwijting aan de bestuurders en de commissaris;

- de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening;
- de ontbinding van de vereniging;
- de uitsluiting van een lid;
- de omzetting van de vzw in een ivzw, in een erkende coöperatieve vennootschap sociale onderneming of in een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming;
- een inbreng om niet van een algemeenheid te doen of te aanvaarden;
- alle gevallen waarin de wet of de statuten dat vereisen.

Alles wat in de wet of de statuten niet is toegekend aan de algemene vergadering, valt onder de bevoegdheid van het bestuursorgaan.

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen door het bestuursorgaan of wanneer een vijfde van de leden dat vraagt. In dat geval roept het bestuursorgaan, bij afwezigheid van statutaire bepalingen, de algemene vergadering bijeen binnen de 21 dagen na het verzoek tot bijeenroeping.

De algemene vergadering vindt plaats ten laatste op de 40ste dag na dit verzoek. Voor het overige bepalen de statuten de modaliteiten van deze bijeenroeping. De termijn voor een bijeenroeping is ten minste vijftien dagen.

Het is gebruikelijk dat de vzw een register houdt met daarin de beslissingen van de algemene vergadering. In de statuten is opgenomen hoe die worden gecommuniceerd aan de leden.

Bestuurders: benoeming, afzetting en bevoegdheden

De statuten moeten regels bevatten over:

- de benoeming, afzetting en ambtsbeëindiging van de bestuurders;
- indien van toepassing: de manier van benoeming en ambtsbeëindiging van de personen gemachtigd de VZW te vertegenwoordigen (overeenkomstig artikel 9:7, § 2), de omvang van hun vertegenwoordigingsbevoegdheden en de manier waarop zij hun bevoegdheid uitoefenen (alleen, gezamenlijk of als college);
- de duur van het mandaat van de bestuurders.

Als de statuten personen toelaten om de vzw te vertegenwoordigen en/of het dagelijks bestuur van de vzw uit te oefenen, zijn ook die vermeldingen verplicht.

Bijdragen of stortingen ten laste van de leden

De statuten moeten het maximumbedrag van de bijdrage vermelden. Zo kunnen personen die bij de vzw willen aansluiten op de hoogte zijn over de financiële verbintenissen die van hen worden gevraagd.

Gebruik van het vermogen bij ontbinding

De statuten moeten de bestemming van de activa vermelden die volgen uit de vereffening van een vzw. De activa moeten voor een belangeloos doel worden gebruikt. Als u een goed ter beschikking wil stellen van de vzw en het vervolgens wil terugwinnen, moeten de statuten bepalen dat de leden een recht op terugkeer hebben van hun inbreng.

Duur van de vzw

Als de duur van de vzw niet onbeperkt is, moet u die opgegeven. Sommige vzw's zijn immers opgericht met een tijdelijke bedoeling.

De vermelding van de termijn in de statuten, als die niet onbeperkt is, geeft een aanvullende waarborg voor de mogelijke medecontractanten.

Wat zijn de sancties als de statuten onvolledig zijn?

De wet sanctioneert de vzw met nietigheid als de statuten o.a. de volgende vermeldingen niet bevatten:

- de naam en de aanduiding van het Gewest waarin de zetel van de vereniging is gevestigd;
- de nauwkeurige omschrijving van het belangeloos doel dat de vzw nastreeft en van de activiteiten die dienen om dat doel te bereiken.

Het is ook mogelijk dat de vzw gerechtelijk wordt ontbonden als haar statuten de wettelijk vereiste vermeldingen niet bevatten.

Welke formaliteiten moet u vervullen na de ondertekening van de oprichtingsakte?

Neerlegging van de oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank

Zodra de statuten van de vzw zijn opgesteld en ondertekend door de stichtende leden, moet u die, samen met de oprichtingsakte, neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vzw.

U moet ook andere stukken neerleggen:

- het uittreksel uit de akten over de benoeming van de bestuurders;
- en indien nodig, het uittreksel uit de akten over de benoeming van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen en van de commissarissen.

Sinds februari 2012 kan u de oprichtingsakte elektronisch neerleggen met behulp van een eID-kaartlezer via www.e-griffie.be.

Bekendmaking van de statuten en van de bestuurders

Bepaalde stukken die zijn neergelegd, moeten verschijnen in het Belgisch Staatsblad. Het verzoek om bekendmaking gebeurt met het ad-hocformulier dat beschikbaar is bij de griffie van de ondernemingsrechtbank en [op de website van de FOD Justitie](http://www.e-griffie.be).

U moet de bekendmakingskosten vooraf betalen aan het Belgisch Staatsblad:

- per cheque
- per voorafgaandelijke bankoverschrijving of storting op de rekening van het Belgisch Staatsblad code IBAN BE48 6792 0055 0227 - code BIC/SWIFT PCHQBEBB
- of online indien u de neerlegging elektronisch doet (via www.e-griffie.be)

De documenten zijn bestemd voor de griffie van de ondernemingsrechtbank. Meer inlichtingen over de formulieren en hoe u die moet invullen, vindt u [op de website van de FOD Justitie](http://www.e-griffie.be)². U kunt ook terecht bij de griffie van de ondernemingsrechtbank. Indien u nog vragen heeft over de elektronische neerlegging, kan u contact opnemen met de helpdesk van het Belgisch Staatsblad (helpdesk@just.fgov.be – 0800 98 809). Daarna maakt de griffie het verzoek tot bekendmaking over aan het Belgisch Staatsblad.

² justitie.belgium.be > thema's en dossiers > vennootschappen, verenigingen en stichtingen > verenigingen > vzw > zie ook > Formulieren voor de neerlegging van teksten op de griffie van de ondernemingsrechtbank

U moet de statuten binnen de dertig dagen vanaf de ondertekening neerleggen bij de griffie van de ondernemingsrechtbank. Zolang de statuten niet zijn neergelegd bij de ondernemingsrechtbank, beschikt de vereniging niet over rechtspersoonlijkheid. Tot de neerlegging wordt ze beschouwd als een 'vereniging in oprichting'.

Register van de leden

De opstelling van het register is een taak voor het bestuursorgaan. Die verplichting heeft enkel betrekking op de vaste leden. De toegetrokken leden moeten er niet in worden opgenomen. Dit register wordt bijgehouden op de zetel van de vereniging. Het register van de leden is een chronologische lijst met de naam, voornaam en woonplaats van de leden, of als het om rechtspersonen gaat, de naam van de rechtspersoon, rechtsvorm en het adres van de zetel. Het bestuursorgaan moet wijzigingen in de lijst van de leden in het register inschrijven binnen de acht dagen nadat het hiervan op de hoogte is gesteld.

Alle leden kunnen het register van de leden op de zetel van de vereniging raadplegen. Om dat te doen moeten ze een schriftelijk verzoek richten aan het bestuursorgaan. Bedoeling is om datum en uur van de raadpleging van het register overeen te komen. Verenigingen moeten altijd onverwijld toegang geven tot het register van de

leden wanneer een overheid of gerechtelijke instantie hier om vraagt. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van kopieën of uittreksels.

Wanneer krijgt de vzw rechtspersoonlijkheid?

Een vereniging krijgt rechtspersoonlijkheid vanaf de dag waarop zij haar oprichtingsakte, uittreksel uit de oprichtingsakte en akten over de benoeming van de bestuurders neerlegt op de griffie van de ondernemingsrechtbank.

De datum waarop de vzw rechtspersoonlijkheid krijgt, is belangrijk aangezien de vzw vanaf dat tijdstip bestaat als volledig rechtssubject.

Vereniging in wording

Tussen het tijdstip waarop de stichters beslissen een vzw op te richten en het tijdstip waarop de vzw rechtspersoonlijkheid krijgt, ligt een periode waarin enkele handelingen kunnen worden gesteld (bv. aankoop van materiaal, huur van een gebouw, opening van een bankrekening, werving van personeel, enz.).

Volgens de wet kan de vereniging in wording deze verbintenissen aangaan. In dat geval - en tenzij anders wordt overeengekomen - zijn zij die deze

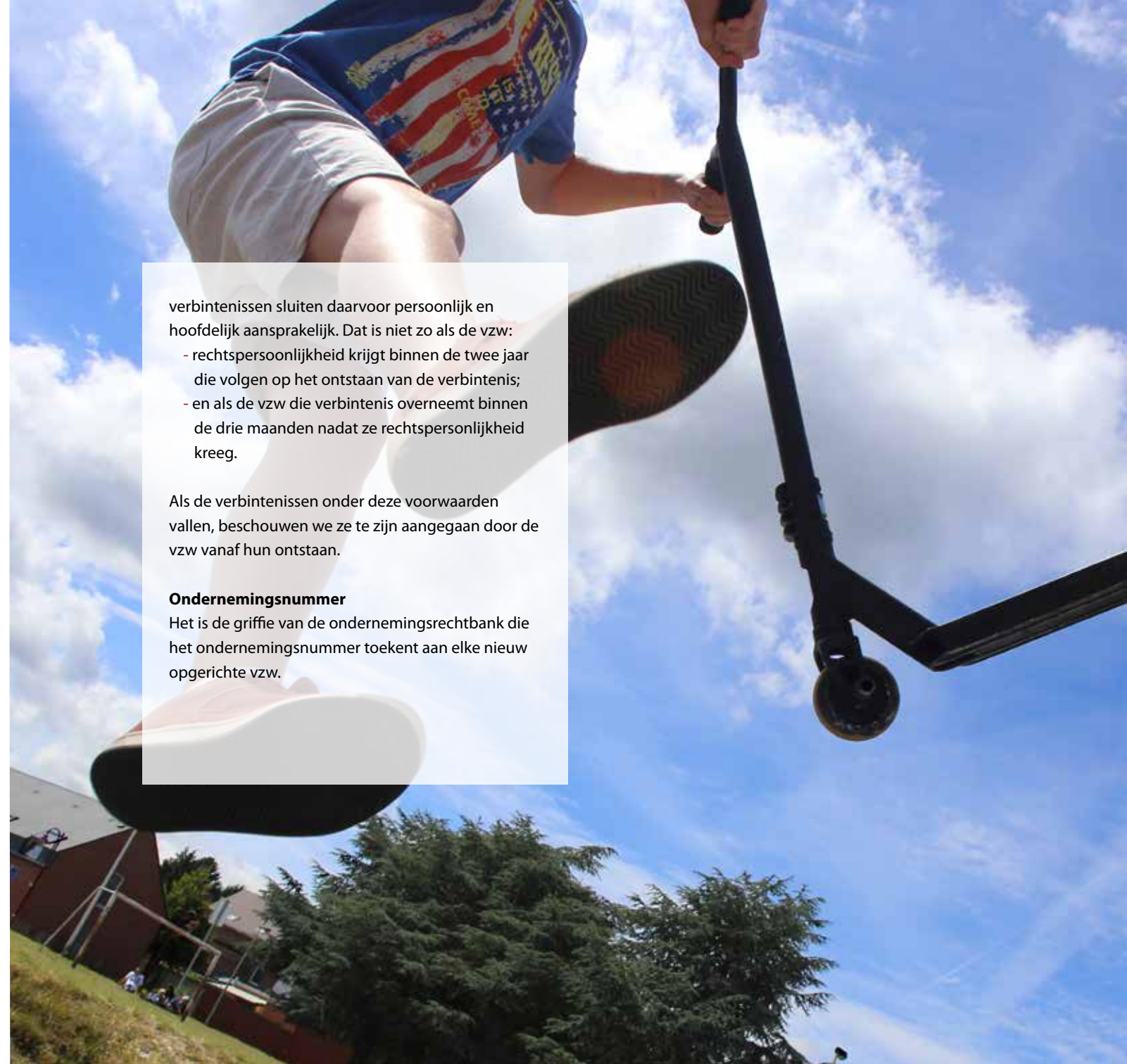
verbintenissen sluiten daarvoor persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk. Dat is niet zo als de vzw:

- rechtspersoonlijkheid krijgt binnen de twee jaar die volgen op het ontstaan van de verbintenis;
- en als de vzw die verbintenis overneemt binnen de drie maanden nadat ze rechtspersoonlijkheid kreeg.

Als de verbintenissen onder deze voorwaarden vallen, beschouwen we ze te zijn aangegaan door de vzw vanaf hun ontstaan.

Ondernemingsnummer

Het is de griffie van de ondernemingsrechtbank die het ondernemingsnummer toekent aan elke nieuw opgerichte vzw.

Hoe is een vzw georganiseerd?

De vzw bestaat verplicht uit twee organen: de algemene vergadering en het bestuursorgaan. In de statuten kan een derde orgaan worden opgericht, namelijk de persoon aan wie het dagelijks bestuur wordt opgedragen.

Algemene vergadering

De algemene vergadering bestaat uit alle vaste leden. De andere leden kunnen de vergadering bijwonen als de statuten daarin voorzien.

Bevoegdheden

Een besluit van de algemene vergadering is nodig voor:

- de wijziging van de statuten;
- de benoeming en afzetting van de bestuurders en de bepaling van hun bezoldiging als er een bezoldiging wordt toegekend;
- de benoeming en afzetting van de commissaris en de bepaling van zijn bezoldiging;
- de kwijting aan de bestuurders en de commissaris;
- de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening;
- de ontbinding van de vereniging;
- de uitsluiting van een lid;

- de omzetting van de vzw in een ivzw, in een erkende coöperatieve vennootschap sociale onderneming of in een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming;
- een inbreng om niet van een algemeenheid te doen of te aanvaarden;
- alle gevallen waarin de wet of de statuten dat vereisen.

De restbevoegdheid is voorbehouden aan het bestuursorgaan. De restbevoegdheid is de bevoegdheid om elke materie te behandelen die niet is voorbehouden aan een ander orgaan.

Stemrecht

Enkel de vaste leden hebben stemrecht. Zij hebben een gelijk stemrecht in de algemene vergadering. De statuten kunnen evenwel van dit beginsel afwijken door een meervoudig stemrecht in te voeren (bv. het aantal stemmen is afhankelijk van het gewicht van de bijdrage).

Bijeenroepen

De leden worden bijeengeroepen ten minste vijftien dagen voor de algemene vergadering plaatsvindt. De statuten kunnen voorzien in een langere termijn.

De algemene vergadering wordt bijeengeroepen:

- na beslissing van het bestuursorgaan of de commissaris;
- als een vijfde van de leden het vraagt.

In principe moeten enkel de vaste leden worden bijeengeroepen. De toegetreden leden worden bijeengeroepen als de statuten daarin voorzien.

De oproeping moet de agenda bevatten. Elk voorstel, ondertekend door ten minste één twintigste van de leden, wordt op de agenda gebracht.

In de agenda staan onderstaande punten altijd expliciet vermeld:

- de wijziging van de statuten;
- de uitsluiting van een lid;
- de ontbinding van de vereniging.

Voor de algemene vergaderingen tot wijziging van de statuten zegt de wet dat als er minder dan twee derde van de leden aanwezig of vertegenwoordigd is, een tweede bijeenroeping nodig is. De nieuwe vergadering kan dan beslissen, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Die tweede vergadering moet wel plaatsvinden ten minste vijftien dagen na de eerste vergadering.

Notulen

De wet voorziet dat de vereniging een register houdt van de beslissingen die de algemene vergadering neemt. Alle vaste leden moeten dat register kunnen raadplegen.

Bestuursorgaan

Het bestuur van de vzw is in handen van het bestuursorgaan. De belangrijke beslissingen worden genomen door de algemene vergadering.

Samenstelling

Het bestuursorgaan bestaat uit ten minste drie personen. Dit kunnen natuurlijke personen of rechtspersonen zijn, en al dan niet leden van de vereniging. Als en zolang de vereniging minder dan drie leden heeft, mag het bestuursorgaan uit twee personen bestaan. Zolang het bestuursorgaan uit twee personen bestaat, vervalt van rechtswege elke bepaling die een doorslaggevende stem toekent aan een lid van het bestuursorgaan.

Wijziging van de samenstelling

Alleen de algemene vergadering kan bestuurders benoemen en afzetten. Bestuurders kunnen evenwel een mandaat dat openvalt vóór het einde van de duur invullen via coöptatie, tenzij de statuten dit uitsluiten. De coöptatie van de nieuwe bestuurder

moet in dat geval nadien bevestigd worden bij besluit van de eerstvolgende algemene vergadering.

Als de samenstelling van het bestuursorgaan verandert, moet de akte van wijziging worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank. De griffie deelt ze vervolgens mee aan het Belgisch Staatsblad dat de akte zal bekendmaken. Daarvoor gebruikt u het ad-hocformulier (zie pagina 13).

Bevoegdheden

Het bestuursorgaan heeft een algemene bevoegdheid om de vzw te besturen en te vertegenwoordigen. Bovendien beschikt het bestuursorgaan over een restbevoegdheid. Het is bevoegd voor alle materies die de wet niet uitdrukkelijk toekent aan de algemene vergadering.

Beperking van de bevoegdheden - taakverdeling

De statuten kunnen de bevoegdheden beperken die aan het bestuursorgaan zijn toegekend.

Een statutaire bepaling zou het bedrag van de verbintenissen die het bestuursorgaan kan aangaan, kunnen beperken tot € 25 000.

Dezelfde bepaling geeft de bestuurders ook de mogelijkheid om de taken te verdelen. Hierdoor kunnen we binnen de vereniging een onderscheid maken tussen de actieve bestuurders en zij die dat minder zijn.

Met een statutaire bepaling kan u binnen het bestuursorgaan een directieraad oprichten. Die bestaat dan uit een beperkter aantal bestuurders die bijzondere taken krijgen. Het kan bv. gaan om een raad van twee bestuurders die de taak krijgen alle administratieve materies te beheren (personeel, belastingen, enz.).

Deze bepalingen kunnen evenwel niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet wanneer zij zijn bekendgemaakt. Dat betekent dat het bestuursorgaan aansprakelijk blijft voor alle handelingen die de leden stellen qua algemene bevoegdheid voor het bestuur van de vereniging. Zelfs als deze bevoegdheid beperkt of verdeeld is onder de leden. Deze niet-tegenwerpelijkeheid biedt bescherming aan derden die met een of meer bestuurder(s) verbintenissen aangaan zonder dat ze daarbij weten dat hun bevoegdheden beperkt zijn. Denken we bijvoorbeeld aan gevallen waarin de bestuurders op hun verbintenis terugkomen.

Deze bepalingen kunnen hun nut hebben in de interne orde van de vereniging, behalve op het vlak van de aansprakelijkheid van de bestuurders t.o.v. de vereniging.

Vertegenwoordiging

Het bestuursorgaan heeft een algemene bevoegdheid qua vertegenwoordiging van de vereniging in en buiten rechte.

Een verbintenis ondertekenen, een rechtsvoordring instellen, ...

U kan in de statuten opnemen dat de vertegenwoordiging van de vereniging uit handen wordt gegeven. Deze opdracht kan terechtkomen bij één of meer bestuurder(s).

Als de opdracht is bekendgemaakt, kan die aan derden worden tegengeworpen. De delegatie van de vertegenwoordigingsbevoegdheid moet algemeen zijn om aan derden tegenwerpelijk te zijn. Dat betekent dat de persoon die een vertegenwoordiging krijgt toevertrouwd, geacht wordt te beschikken over alle bevoegdheden qua vertegenwoordiging. De derden moeten zich geen zorgen maken over een eventuele beperking die is aangebracht in deze bevoegdheid.

Het bestuursorgaan heeft de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vzw opgedragen aan een van zijn bestuurders. Als de bestuurder de vzw slechts voor enkele handelingen mag vertegenwoordigen, is die beperking niet tegenwerpelijk aan derden.

Dat betekent dat als hij een handeling stelt voor de vertegenwoordiging die verder gaat dan deze

beperking, die handeling de vereniging bindt. Het bestuursorgaan kan die beperking niet aan derden tegenwerpen om zich van zijn verbintenis te bevrijden. De derden kunnen handelingen aanvoeren die buiten deze beperking gesteld zijn.

Voorzitter

De keuze van de voorzitter is een interne afspraak binnen de vzw. Ze is niet verplicht en u moet die niet neerschrijven in de statuten.

Een minderjarige kan evenwel geen voorzitter zijn of deel uitmaken van het bestuursorgaan. Volgens de principes van het gemeen recht kan een minderjarige namelijk geen verbintenissen aangaan zonder medeondertekening van één van zijn ouders.

Bijzondere mandaten

De wettelijke mogelijkheden om de vertegenwoordiging van de vereniging te delegeren en de taken te verdelen, doen geen afbreuk aan de mogelijkheid voor het bestuursorgaan om bijzondere mandaten toe te kennen voor de uitvoering van enkele van zijn taken.

Bezoldiging - werkgelegenheid

Het speciale aan een vzw is dat ze een belangeloos doel beoogt en geen vermogensvoordelen mag uitkeren of bezorgen aan de oprichters, de leden, de bestuurders of andere personen, behalve voor het

belangeloos doel dat in de statuten is bepaald. In principe is het mandaat van een lid van het bestuursorgaan niet bezoldigd. Toch kunnen de statuten of de algemene vergadering bepalen dat de functie van (gedelegeerd) bestuurder wordt bezoldigd. Een bovenmatige bezoldiging zal evenwel meteen botsen met het uitkeringsverbod.

Een lid van het bestuursorgaan van een vzw mag in diezelfde vzw worden tewerkgesteld. Hij of zij moet zich houden aan de sociaal- en fiscaalrechtelijke wetgeving.

Er zijn twee voorwaarden om een bestuurder als werknemer te bezoldigen:

- de persoon moet taken uitvoeren die verschillend zijn van de taken die hij uitvoert in het kader van zijn mandaat;
- hij moet de taken uitvoeren in een ondergeschikte relatie tegenover de vereniging. Vaak is het dit laatste element waartegen wordt gezondigd.

Bekendmaking

De handelingen gelinkt aan de benoeming of de ambtsbeëindiging van de bestuurders en van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, moet u neerleggen in het dossier van de vereniging. Ze moeten ook bij uittreksel worden bekendgemaakt in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Deze akten vermelden:

- hun naam, voornaam en woonplaats of plaats waar hij of zij een professionele activiteit voert;
- of, als het rechtspersonen betreft, hun naam, rechtsvorm, ondernemingsnummer en zetel.

Ook belangrijk te vermelden: de omvang van de vertegenwoordigingsbevoegdheden en de manier waarop zij worden uitgeoefend (alleen of gezamenlijk).

Geef ook het ondernemingsnummer op voor een makkelijkere identificatie van de rechtspersonen.

Overdracht van het dagelijks bestuur

Als de activiteiten van een vzw een zeker gewicht krijgen, zijn regelmatige maatregelen en acties nodig om zo het dagelijks bestuur van de vereniging te verzekeren. Het is mogelijk vervelend en te formeel om hiervoor telkens het bestuursorgaan bijeen te roepen en dus kan het nuttig zijn dat het bestuursorgaan het dagelijks bestuur aan één of meer personen opdraagt.

De statuten kunnen voorzien dat het dagelijks bestuur van de vereniging wordt opgedragen aan een of meer personen, een bestuurder, een lid of een derde.

Bestuurshandelingen

Onder handelingen van dagelijks bestuur verstaan we zowel die acties die de noden van het dagelijks leven van de vereniging niet overstijgen als die acties die niet heel belangrijk zijn of omdat ze dringend zijn een tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen.

Het verband tussen de geplande handeling en het belangeloos doel van de vereniging moet dus geval per geval worden nagegaan.

Statuut van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen

Volgens de wet heeft de persoon die belast is met het dagelijks bestuur de hoedanigheid van orgaan. Het orgaan onderscheidt zich van de gemachtigde.

De hoedanigheid van orgaan heeft als gevolg:

- dat het orgaan zijn macht niet moet verantwoorden met een bijzondere volmacht³. Voor sommige akten daarentegen moet de gemachtigde zijn bevoegdheden verantwoorden met een schriftelijke volmacht en soms zelfs met een authentieke akte⁴;
- dat het orgaan voor het gerecht mag verschijnen⁵;
- dat de vereniging⁶ aansprakelijk kan worden gesteld voor fouten begaan door het orgaan, terwijl hij of zij die het mandaat verstrekt in principe niet aansprakelijk is voor de fouten van de gemachtigden.

Het statuut van orgaan biedt de betrokkene dus meer veiligheid dan dat van gemachtigde.

Beperking van de bevoegdheden

Net zoals voor het bestuursorgaan gaat de wet uit van het principe dat handelingen in het kader van het dagelijks bestuur tegenstelbaar zijn en dat gestelde beperkingen aan het dagelijks bestuur niet tegenwerpelijk zijn.

Bepalingen die de bevoegdheden beperken van de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn niet tegenwerpelijk aan derden en zijn alleen van kracht binnen de vereniging. Daarom kunnen derden niet vragen om een handeling te vernietigen die gedaan is met miskenning van een bevoegdheidsbeperking met betrekking tot het dagelijks bestuur. Dit dus aangezien die beperking niet tegenwerpelijk is aan hen.

De bestuurder heeft bevoegdheden die beperkt zijn tot de handelingen A, B en C. Hij stelt een handeling D. Een derde persoon kan niet vragen om handeling D nietig te verklaren omdat hij de bepaling die de handelingen van de bestuurder beperkt tot A, B en C niet kan invoeren.

Hetzelfde geldt voor de vereniging die de bevoegdheidsbeperking van een van zijn organen niet kan invoeren om zich te bevrijden van de verbintenis die dat orgaan heeft aangegaan met miskenning van deze beperking.

Aantal gedelegeerden

Het dagelijks bestuur kan worden opgedragen aan een of meer personen. In dat geval moeten de statuten verduidelijken of zij alleen, gezamenlijk of als college handelen.

Als de persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen alleen mag handelen, mag hij de vereniging op een geldige manier binden voor dagelijkse bestuurshandelingen, zelfs wanneer verschillende personen deze functie uitoefenen.

Het orgaan is collegiaal wanneer volgens de statuten is beraadslaagd over de handelingen die de vereniging binden.

Het bestuur is gemeenschappelijk als de aanwezigheid van twee of meer bestuurders vereist is om de vereniging te binden.

Bekendmaking

De vereniging is verplicht de akten van de benoeming of de ambtsbeëindiging van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen neer te leggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vereniging en bekend te maken in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Deze akten vermelden:

- hun naam, voornaam en woonplaats of plaats waar hij of zij een professionele activiteit voert;
- of, als het rechtspersonen betreft, hun naam, rechtsvorm, ondernemingsnummer en zetel.

Ook belangrijk te vermelden: de omvang van de bevoegdheden en de manier van uitoefening (alleen, gezamenlijk of als college).

³ Art. 46 Gerechtelijk wetboek (volmacht om een gerechtsbrief bij het postkantoor af te halen)

⁴ Art. 76, lid 2, van de hypotheekwet (volmacht om een hypotheek te vestigen)

⁵ Art. 728 Burgerlijk wetboek

⁶ Art. 1382 Burgerlijk wetboek

Hoe kan u de statuten van een vzw wijzigen?

Als een vzw haar statuten wil wijzigen, moet ze rekening houden met een aantal regels en formaliteiten.

Enkel de algemene vergadering heeft de bevoegdheid om de statuten te wijzigen. Het bestuursorgaan kan slechts wijzigingen voorstellen die alleen de algemene vergadering al dan niet kan goedkeuren.

Bijeenroeping van de algemene vergadering

Het bestuursorgaan roept de algemene vergadering bijeen. Wanneer ten minste een vijfde van de vaste leden dit vraagt, is het bestuursorgaan verplicht de algemene vergadering bijeen te roepen.

De leden moeten ten minste vijftien dagen voor de datum van de algemene vergadering worden bijeengeroepen. De oproeping is vergezeld van de agenda en bevat uitdrukkelijk de voorgenomen wijzigingen. De notificatie 'wijziging statuten' volstaat in dit geval geenszins.

Aanwezigheids- en stemquorum

Aanwezigheidsquorum

Ten minste twee derde van de vaste leden moet op de algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn om een geldige beslissing te kunnen nemen over een statutenwijziging. In de statuten kan een strenger quorum zijn bepaald. Als dat quorum niet wordt bereikt, is een tweede bijeenroeping nodig. De nieuwe vergadering beraadslaagt en besluit, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Tussen die twee vergaderingen zit ten minste 15 dagen.

Stemquorum

Om een statutenwijziging te kunnen aannemen, is ten minste twee derde van de stemmen vereist. Als de wijziging gaat over het belangeloos doel of het voorwerp van de vzw, is het vereiste stemquorum vier vijfde. Hetzelfde aantal is vereist in geval van ontbinding. In alle gevallen kan in de statuten een strenger quorum zijn bepaald.

Openbaarmaking

Zodra de algemene vergadering de statutenwijziging(en) heeft aangenomen, moet ze die neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank. Tegelijk moet ze een bijgewerkte en gecoördineerde tekst van de statuten over de wijziging neerleggen.

De griffie van de ondernemingsrechtbank deelt de statutenwijziging mee aan het Belgisch Staatsblad om die bekend te maken. Daarvoor moet de vzw de inhoud van de wijzigingen noteren op het ad-hocformulier dat beschikbaar is bij de griffie van de ondernemingsrechtbank of [op de website van de FOD Justitie](#)⁷.

⁷ justitie.belgium.be > thema's en dossiers > vennootschappen, verenigingen en stichtingen > verenigingen > vzw > zie ook > Formulieren voor de neerlegging van teksten op de griffie van de ondernemingsrechtbank

Welke boekhoudkundige verplichtingen hebben vzw's?

We maken een onderscheid tussen twee categorieën vzw's. Ze hebben allebei specifieke verplichtingen.

De vzw's die beantwoorden aan twee van de volgende vier criteria:

- vijf werknemers,
- € 334 500 aan andere dan niet-recurrente ontvangsten,
- € 1 337 000 aan bezittingen,
- € 1 337 000 aan schulden

moeten een dubbele boekhouding voeren.

Afhankelijk van het aantal werknemers, omzet en balanstotaal kunnen zij kiezen uit een volledig, verkort of microschema.

Toch kan het merendeel van de vzw's een vereenvoudigde boekhouding voeren (bv. twee werknemers en € 20 000 aan ontvangsten of geen enkele werknemer en zeer kleine ontvangsten). Zij voeren een kasboekhouding op grond van een vereenvoudigd model.

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen is ook bevoegd voor de vzw's. De Commissie kan advies geven aan vzw's en aan boekhoudkundige beroepsbeoefenaars die hen adviseren over algemene interpretatievragen van de wettelijke boekhoudkundige bepalingen.

Federale overheidsdienst Economie

Commissie voor Boekhoudkundige Normen

Koning Albert II-laan 16

1000 Brussel

T 02 277 61 74

E cnc.cbn@cnc-cbn.be

OPGELET

De wet geldt niet voor vzw's die al aan boekhoudkundige verplichtingen onderworpen zijn volgens een bijzondere wet, op voorwaarde dat die verplichtingen gelijkwaardig zijn aan de verplichtingen omschreven in de wet. Deze beoordeling gebeurt door de vzw.

Bijvoorbeeld:

- *Koninklijk besluit van 6 maart 2007 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 augustus 1987 tot bepaling van de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel voor de ziekenhuizen*
- *Besluit van de Franse Gemeenschap van 12 maart 1987 betreffende de erkenning van en de toekenning van toelagen aan personen en diensten belast met de begeleiding van maatregelen voor jeugdbescherming*
- *Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 19 april 1995 betreffende een subsidieregeling voor instellingen voor volkswontontwikkelingswerk*

Goedkeuring van de jaarrekening

De goedkeuring van de jaarrekening is een bevoegdheid die voorbehouden is aan de algemene vergadering. Het bestuursorgaan moet de jaarrekening ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering. Dat moet ieder jaar gebeuren, ten laatste zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar. Het bestuursorgaan moet ook de begroting van het volgende boekjaar ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering.

Bekendmaking van de jaarrekening

Kleine vzw's moeten jaarlijks hun jaarrekening neerleggen op de griffie van de ondernemingsrechtbank. Het niet-neerleggen van de jaarrekening kan leiden tot de gerechtelijke ontbinding van de vzw.

De rekening van grote vzw's wordt binnen de 30 dagen na de goedkeuring ervan bij de Nationale Bank van België neergelegd.

Aanwijzing van de commissarissen

Vzw's moeten commissarissen (leden van het Instituut van Bedrijfsrevisoren) aanduiden als zij twee van de volgende drie criteria overschrijden:

- 50 werknemers,
- € 9 000 000 jaaromzet
- een balans van € 4 500 000.

Ook andere vzw's kunnen commissarissen aanwijzen. Dit is dan een mogelijkheid en geen verplichting.

Hoe is het vermogen van de vzw geregeld?

De wet beperkt het bezit van roerende en onroerende goederen door een vzw niet. Toch is het belangrijk dat het bezit verband houdt met het doel van de vereniging en niet dient om de leden ervan rechtstreeks te verrijken.

Giften onder levenden die betrekking hebben op een roerend of een onroerend goed met een bedrag hoger dan € 100 000⁸, moeten volgens een wettelijke procedure worden gemachtigd door de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger.

Als de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger niet heeft gereageerd binnen een termijn van drie maanden (nadat u het verzoek tot machtiging heeft verstuurd), wordt de gift als gemachtigd beschouwd. Handgiften (overhandigingen van hand tot hand) en (bank)overschrijvingsgiften vragen geen machtiging, en dit ongeacht het bedrag ervan.

Giften tussen private rechtspersonen met een gelijkaardig onbaatzuchtig doel vereisen evenmin een machtiging.

Machtigingsprocedure

Als de vzw een gift ontvangt waarvan de waarde hoger is dan € 100 000, moet u een verzoek tot machtiging richten aan de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger.

Dat verzoek moet de volgende stukken bevatten:

- een verklaring, ondertekend door de notaris die de akte opmaakt, met vermelding van:
 - de precieze identiteit van de schenker;
 - de precieze identiteit van de begunstigde vzw('s), met daarbij ook het ondernemingsnummer;
 - het gegeven dat de nettowaarde van de gift meer bedraagt dan € 100 000;
- een kopie, eensluidend verklaard door de perso(n)en die statutair gemachtigd zijn, van de beraadslaging van het bestuursorgaan van de vzw waarin de machtiging wordt gevraagd om de gift definitief aan te nemen. Die beslissing moet plaatsvinden na de akte;

⁸ Het gaat hier om de nettowaarde: dit is de waarde van de schenking of het legaat na afhouding van registratierechten, successierechten, diverse kosten en honoraria.

- een certificaat, afgegeven door de griffier van de ondernemingsrechtbank van de zetel van de vzw, dat geldt als bewijs van de neerlegging van de jaarrekeningen van de vzw sedert de oprichting ervan of, indien de vzw langer dan drie jaar bestaat, van de neerlegging van de jaarrekeningen van de laatste drie boekjaren.

Voor alle nuttige inlichtingen over deze procedure en de vereiste stukken kunt u terecht bij de:

Federale overheidsdienst Justitie
Directoraat-generaal Wetgeving en
Fundamentele rechten en Vrijheden
Dienst Vermogensrecht en Burgerlijk procesrecht
Waterloolaan 115
1000 Brussel
T 02 542 74 42
E giften.dons@just.fgov.be

Een gift fiscaal aftrekken

Alleen vzw's die bij ministeriële beslissing of bij koninklijk besluit zijn erkend, kunnen een schenker een fiscaal attest geven. Daarmee kan de schenker op zijn of haar belastingaangifte het bedrag van de gift aan de vzw aftrekken.

Deze erkenning van vzw's is een bevoegdheid die bij de FOD Financiën ligt. Meer details over de procedure vindt u op hun website: financien.belgium.be/nl/vzws.

Voor meer informatie kan u hen ook contacteren.

Federale overheidsdienst Financiën
Administratie van de Ondernemings- en
Inkomensfiscaliteit
North Galaxy
Koning Albert II-laan 33 bus 25
1030 Brussel
T 02 576 23 69
F 02 579 52 59

Wanneer en hoe kunt u een vzw ontbinden en vereffenen?

De ontbinding van een vzw kan vrijwillig of gerechtelijk zijn.

Vrijwillige ontbinding

De leden van een vzw kunnen vrijwillig beslissen de vzw te ontbinden.

Alleen de algemene vergadering kan beslissen over de ontbinding van de vzw. Om geldig te kunnen beslissen, moet ten minste twee derde van de leden van de algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Indien dat niet het geval is, is een tweede bijeenroeping nodig. De nieuwe algemene vergadering mag niet binnen een termijn van 15 dagen worden gehouden. Die tweede vergadering kan een beslissing nemen, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De beslissing van de algemene vergadering moet worden genomen met vier vijfde van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden.

De algemene vergadering moet de vereffenaar(s) aanwijzen. De vereffenaar(s) heeft (hebben) tot taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

Uitzonderlijk kan in één akte worden besloten om de vereniging te ontbinden en de vereffening te sluiten. Dat is het geval wanneer alle schulden ten aanzien van leden of derden zijn terugbetaald of de nodige gelden om die te voldoen werden geconsigneerd. De terugbetaling of consignatie is niet vereist voor de schulden waarvan de leden of derden schriftelijk hebben bevestigd in te stemmen met de ontbinding en vereffening in één akte. In dat geval moet geen vereffenaar worden aangesteld.

Gerechtelijke ontbinding

De gerechtelijke ontbinding volgt uit een beslissing van de ondernemingsrechtbank.

Oorzaken van een gerechtelijke ontbinding zijn:

- de vereniging is niet in staat haar verbintenissen na te komen;
- de vereniging gebruikt haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor een ander doel dan dat waarvoor zij is opgericht;
- de vereniging handelt in strijd met het Wetboek van vennootschappen en verenigingen of de openbare orde, of ernstig in strijd met de statuten;
- de vereniging heeft geen jaarrekening neergelegd;
- de vereniging telt minder dan twee leden;
- de vereniging schendt het verbod op uitkering of bezorging van enig rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel.

Verloop van de procedure

Elke belanghebbende kan bij de ondernemingsrechtbank een verzoek tot ontbinding van een vzw indienen. De rechtbank kan de handeling vernietigen waarop de eis tot ontbinding is gegrond, ook als ze die eis afwijst.

De rechtbank moet de vereffenaar(s) aanwijzen.

De vereffenaar(s) heeft (hebben) als taak het passief van de vzw aan te zuiveren en het actief ervan te gelde te maken.

Bestemming van het vermogen

Het vermogen, dat eventueel na de vereffening van de vzw overblijft, mag niet onder de leden worden verdeeld. Het dient voor een belangeloos doel. Dat doel moet in de statuten zijn bepaald.

Bekendmaking

De beslissingen in verband met de ontbinding, de vereffening en de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaar(s) moeten worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank.

Hoe is de aansprakelijkheid geregeld?

De vzw-wet heeft een stelsel van beperkte aansprakelijkheid. Dat is een belangrijk verschil in vergelijking met de feitelijke vereniging. Uiteraard is slechts sprake van beperkte aansprakelijkheid op voorwaarde dat de vzw geldig is opgericht.

Binnen een vzw valt het aansprakelijkheidsstelsel uiteen in drie elementen:

- de aansprakelijkheid van de leden;
- de aansprakelijkheid van de bestuurders (en eventueel die van de persoon die het dagelijks bestuur opneemt);
- de aansprakelijkheid van de vzw zelf.

Aansprakelijkheidsrisico van de vereniging

De vereniging is aansprakelijk voor fouten gemaakt door haar aangestelden of door de organen die voor de vzw handelen.

Anders gesteld: wanneer werknemers of leden van het bestuursorgaan of van de algemene vergadering handelen in naam van de vereniging, kunnen zij niet persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. De aansprakelijkheid is er dan enkel voor de vereniging.

Aansprakelijkheidsrisico van de leden

De leden van een vzw zijn in hun hoedanigheid van lid slechts beperkt aansprakelijk. Dat betekent dat hun persoonlijke aansprakelijkheid, en dus hun eigen vermogen, niet in het gedrang kan komen door handelingen van de vzw.

Het principe van de beperkte aansprakelijkheid van de leden kent evenwel een aantal uitzonderingen:

- de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid is voorzien voor zij die in naam van een vereniging in wording een verbintenis zijn aangegaan:
 - als die vereniging geen rechtspersoonlijkheid verkrijgt binnen de twee jaar na het ontstaan van de verbintenis;
 - of als de vereniging binnen de drie maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid de verbintenis niet bekrachtigt;
- iemand die optreedt in naam van een vereniging die in haar stukken haar naam, de afkorting 'vzw', de nauwkeurige aanduiding van de zetel of het ondernemingsnummer niet heeft vermeld, kan persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor de aangegane verbintenissen door de vereniging.

De wet voorziet dezelfde sanctie in geval van een vzw in vereffening.

Belangrijk is dat de beperkte aansprakelijkheid van de leden van een vzw geen absoluut principe is dat hen vrijstelt van alle aansprakelijkheid. Een lid van een vzw dat schuld heeft aan schade veroorzaakt aan iemand anders, moet die schade vergoeden⁹.

Aansprakelijkheidsrisico van de bestuurders en zij die met het dagelijks bestuur belast zijn

De wet voorziet voor de bestuurders en personen belast met het dagelijks bestuur bijna dezelfde aansprakelijkheidsregeling. Zij zijn alleen verantwoordelijk voor de fouten die ze begaan in de uitoefening van hun opdracht. De leden van het bestuursorgaan zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de beslissingen of nalatigheden van dit collegiaal orgaan. Bestuurders zijn van hun aansprakelijkheid ontheven voor fouten waaraan zij geen deel hebben gehad indien zij de beweerde fout hebben gemeld aan het collegiaal bestuursorgaan. Deze melding en de bespreking ervan worden opgenomen in de notulen.

De aansprakelijkheid van bestuurders is beperkt tot een maximumbedrag in functie van de grootte van de vzw. Zo is de aansprakelijkheid van bestuurders beperkt tot € 125.000 voor een vzw met een omzet

van minder dan € 350.000 en een balanstotaal van minder dan € 175.000. De beperking geldt niet voor bijzondere aansprakelijkheidsgronden voor fiscale schulden of RSZ-schulden, ernstige fiscale fraude, herhaaldelijke lichte fouten, zware fouten, bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden. Ze geldt alleen voor toevallige lichte fouten.

Ook hier ontslaat de beperkte aansprakelijkheidsregeling de begunstigen niet van het algemene aansprakelijkheidsrecht¹⁰.

Referentieteksten

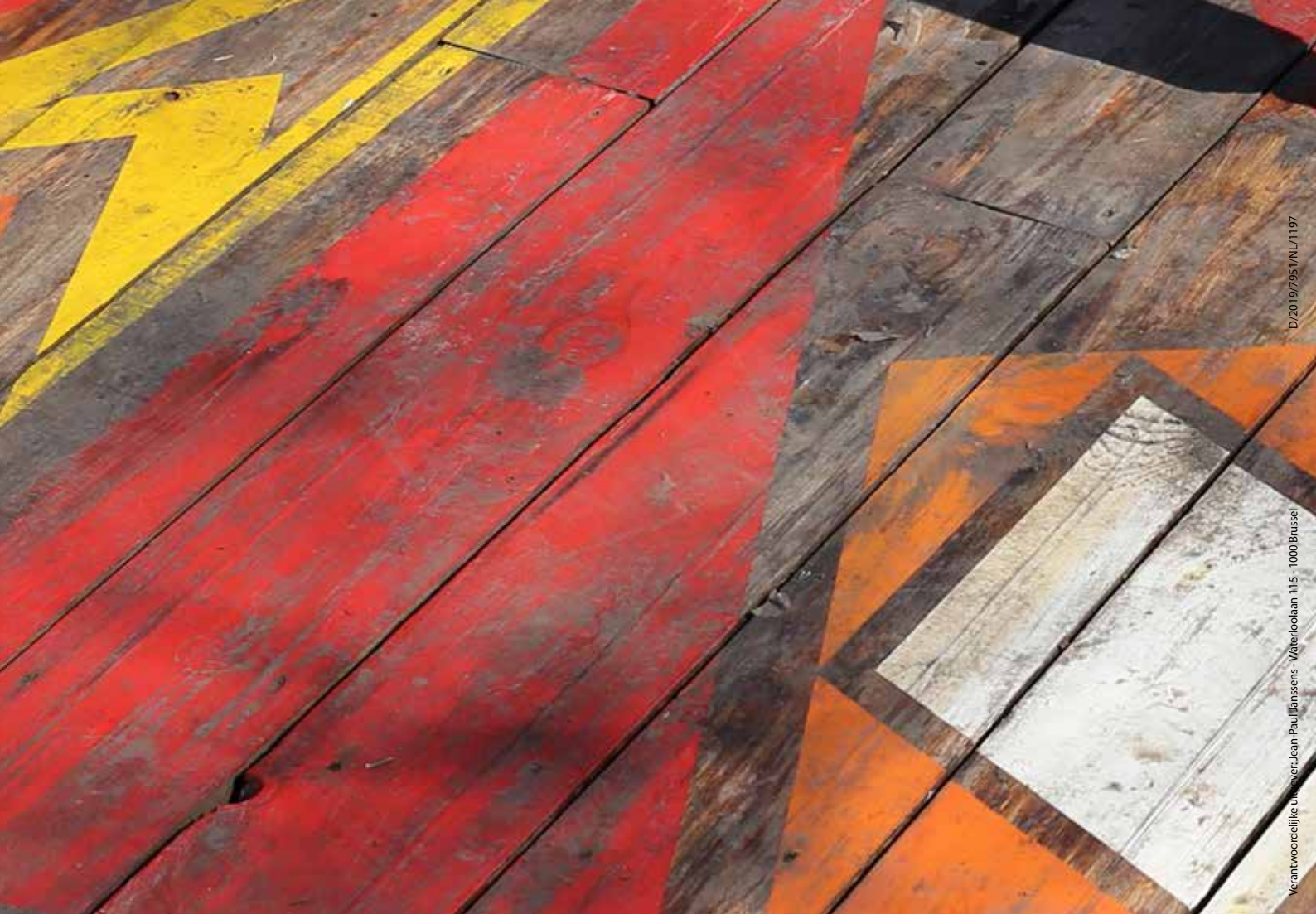
- › Wetboek van vennootschappen en verenigingen
- › Koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen
- › Ministerieel besluit van 30 juni 2003 betreffende de bekendmakingskosten van akten en schikken van vennootschappen, ondernemingen en stichtingen
- › Ministerieel besluit van 14 april 2005 tot uitvoering van de artikelen 16, 33 en 54 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

Deze documenten zijn beschikbaar:

- op de website van de FOD Justitie:
www.justitie.belgium.be > Belgische wetgeving
- op verzoek bij het Belgisch Staatsblad
(Antwerpsesteenweg 53, 1000 Brussel)

⁹ Art. 1382 Burgerlijk wetboek, gemene aansprakelijkheidsrecht

¹⁰ Art. 1382 Burgerlijk wetboek

Dienst Communicatie en Informatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
T 02 542 65 11
www.justitie.belgium.be